

Anmeldelse: SOMMERFUGLEFAUNAEN I NATIONALPARK MOLS BJERGE. Et østjysk naturområdes sommerfuglefauna og denne faunas udvikling i perioden 1940-2010.

af Svend Kaaber. Forlaget Psyche 2012, 229s. Vejledende pris 250 kr

Dette er en bog, som har været ventet med spænding – og personligt har jeg virkelig krydset fingre for, at den snart ville komme. Siden Svend Kaaber for snart 10 år siden med stor generøsitet introducerede mig til nationalparkens sommerfuglefauna, har ”bogen” stået som det store fyrtårn i horisonten. Det var med den kommende bog for øje, at Kaaber år efter år utrætteligt pløjede bakke op og bakke ned i jagten på nye arter, nye lokaliteter og ny forståelse. Som lokalt virkende naturvejleder var det naturligvis mit håb, at bogen kunne medvirke til at skabe et overblik og være det referenceværk, som jeg kunne tage ned fra reolen, når nogle stillede et lidt for specifikt spørgsmål.

Nu er bogen her endelig. Og der er ingen tvivl om, at bogen vitterligt bliver et vældigt referenceværk for de af os, der er ramt af sommerfugleinteressen! Den dækker nemlig alt, dvs. ikke bare de sædvanlige dagsommerfugle, men hele spektret fra Acrolepiidae til Zygaenidae. Det er immervæk en del - faktisk redegøres der for forekomsten af hele 1634 sommerfuglearter, hvilket svarer til 65 % af landets samlede fauna. Kaaber angiver selv, at det reelle antal arter mindst er et par hundrede højere, idet han mangler at registrere en lang række uanselige arter af småsommerfugle. Dette er naturligvis en ærlig sag, men når vi nu taler om et overblik over områdets sommerfuglefauna, ville det have været hensigtsmæssigt at inddrage materiale fra andre samlere med kendskab til disse arter.

Blandt de nævnte arter er der dog et væld af værdifuld – og ofte dybt deprimerende – information. Mols Bjerges fauna af sommerfugle har mistet ikon-arter som sortpletet blåfugl og rødlig perlemorsommerfugl, men heldigvis viser Kaabers kortlægning også, at andre arter er blevet reddet på målstregen og måske ligefrem går frem. Det gælder bl.a. klitperlemorsommerfugl

og gråbåndet bredpande. En overdrevsart som pimpinelle-køllesværmeren er ligefrem indvandret fra Sjælland, hvilket understreger, at det ikke kun er habitatgeneralister, der formår at brede sig i det moderne kulturlandskab. Forfatteren gør meget ud af at behandle arternes forekomst i forhold til naturtyper og klimatiske forhold. Sommerfuglenes forekomst i forhold til arealanvendelsen må efterhånden anses for at være velbelyst, men Kaaber stiller med rette skarpt på den betydning, som næringsfattige og varme sandmarker har for en række sommerfugle. Det er således vigtigt at huske, at ikke alle arter stiller krav om en hundredårig kontinuitet i arealanvendelsen; nogle vil gerne forstyrres og lægge æg på etårige ukrudsarter!

Kaaber skriver, at vi stadig har meget at lære om mikro- og makroklimaets betydning for vore insekter. Han angiver, at en række boreale arter er forsvundet siden 1985, mens flere varmekrævende arter er genindvandret. En udvikling, som man med god vilje måske kan tilskrive de stigende temperaturer, men som strengt taget også kan skyldes alt muligt andet – veksellende fra art til art. Derfor er spørgsmålet da også, om kapitlet om makroklimaets betydning overhovedet er nødvendigt? Det foreliggende materiale er i hvert fald ikke analyseret, så det kan danne grundlag for mere end vage formodninger.

Når man anmelder en bog, skal man altid forholde sig til, hvem bogens målgruppe egentlig er. I dette tilfælde er der ingen tvivl: Det er sommerfuglefolket. De af os, der med selvfølgelighed læser side op og side ned med tekststykker som ”XIX. Overfamilie ALUCITOIDEA (DK:2, EJ:1, Nationalpark Mols bj.:1) 48. Alucitidae 1731. Alucita hexadactyla (L.) Fig.27 (s.76) Naturskov. Hegn. Larven på kaprifolium (L. periclymenum)”. Jeg har personligt ingen problemer med det, fordi jeg primært læser

bogen for dens faunistiske indhold. Det er måske lige før, at denne standardiserede entomologiske tegnsætning med unikke artsnumre osv. gør bogen endnu mere tilgængelig for målgruppen! Jeg bliver heller ikke skræmt af, at bogen i allerhøjeste grad kunne have været tjent med en redaktør og en grafisk tilrettelægger. Brugen af forskellige typografier synes således meget tilfældig, nogle flere kort ville have velgørende, og billedsiden havde været godt tjent med en opstramning. Således er på billedet forsiden i bedste fald uskarp, hvilket er synd, når det nu drejer sig om fin lille pyralide, som i Danmark kun findes på Mols.

Man kan mene, at det er synd, at bogens formidlingsmæssige mangler afskærer den fra det brede publikum, som fx Fibiger og Top-Jensens Danmarks Sommerfugle har fået. Men sådan ser jeg ikke på det. Bogen bærer klart præg af et være et personligt værk, et monument over forfatterens fremragende virke på sommerfuglefronten i Mols Bjerger i mere end et halvt århundrede. Og sådanne monumenter, som også vil blive citeret om 50 og 100 år, er en mangelvare! Svend Kaaber tilhører en efterhånden svunden generation af ekstremt grundige og samvittighedsfulde naturhistorikere, hvis viden er så omfattende, at vi kun kan bede til, at de hver og én når at overlevere indholdet af deres ”indre harddisk” til eftertiden. Det sker imidlertid alt for sjældent, men det er karakteristisk for Svend Kaaber, at han trods et nyligt slagtilfælde har formået at få bogen i trykken, akkurat som han lovede for mere end 10 år siden. Sådan handler man, når man føler et ansvar.

Man kan ikke undgå at føle en dybfølt respekt for dette arbejde, som endog er udgivet på forfatterens eget forlag. Tak, Svend! Den kommer til at stå lige oppe til højre på hylden, så jeg kan nå den i et snuptag.

Morten DD Hansen